ગાંધીનગર સમાચાર

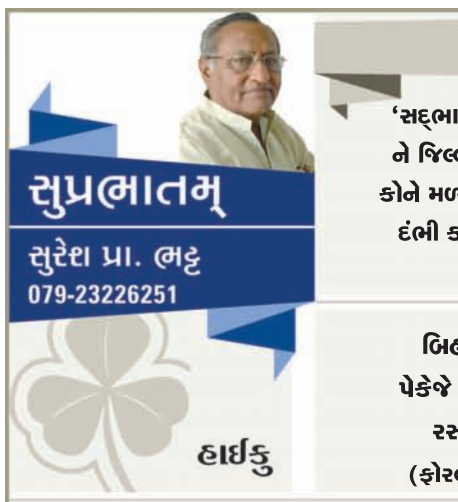

સલામી સવારની..

'સદ્‌ભાવના'માં થૈ જાહેરાતો, કોને કેટલા મળ્યા?
ને જિલ્લે જિલ્લે દીધાં પેકેજ, કોને કેટલાં મળ્યા?
કોને મળ્યાં નદી-તળાવે પાણી, શંખ વાગ્યો લપોડ -
દંભી કલ્યાણ મેળાના ચેક, કોને કેટલા મળ્યા?
(કોને દીધા ને તમે રહી ગયા?!)

હાઈકુ

બિહારીઓને -
પેકેજે લાવી દીધા -
રસ્તા ઉપર..
(ફોરલેન-હાઈવે?!)

મંત્રણા કરી,
જાણી લ્યો! હજી કેટલાં -
ખપશે બલિ?!
(પાક. સાથે મંત્રણાનો થનગનાટ)

ચિંતન

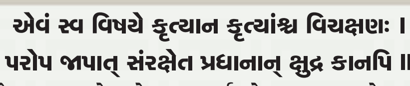

બુદ્ધિશાળી રાજાએ પોતાના પ્રધાનો અને અન્ય કાર્યકરો-તથા પ્રજાજનો શત્રુપક્ષમાં જતા રોકવા જોઈએ. - (ચાણક્ય નીતિ)

આજકાલ ચૂંટાયા પછી બધા પ્રતિનિધિઓની અપેક્ષા પ્રધાનપદ, સત્તા માટેની હોય છે, અને જયારે એ અપેક્ષા સંતોષાય નહીં ત્યારે 'અસંતુષ્ટો' જન્મે છે. આવા બળવાન સભ્યોને કોઈ પણ બોર્ડના ચેરમેનનો ટૂકડો નાખીને પણ હસ્તક રાખવા જોઈએ. બુદ્ધિશાળી રાજા બધાને સાચવી-સંતોષી ચાલે છે.

એવી જ રીતે પ્રજાના નાયક-નેતાઓ ધનિકો અને પ્રખ્યાત કલાકારો - લેખકોને પણ સન્માન પૂર્વક સાચવવા જોઈએ જેથી પ્રજામાંથી વિરોધ ન ઉઠે.

આજે સૌને સાથે રાખીને ચાલે એવા નેતાઓ દુર્લભ થયા છે એથી રાજયમાં અરાજકતા દેખાય છે.

સુવિચાર

- પુસ્તકનું મૂલ્ય રત્ન કરતા પણ અધિક છે, રત્ન બહારની ચમક બતાવે છે, જયારે પુસ્તક અંતઃકરણને ઉજ્જવળ કરે છે - **એસ. ભટ્ટાચાર્ય**
- સમાજનો કે ધર્મનો કે સંસ્કૃતિનો જીણોદ્ધાર કરવાં કરતાં હૃદયનો જીણોદ્ધાર કરશો તો બાકીનું બધું આપોઆપ થઈ જશે - **માનસ સૂત્ર**
- શ્રદ્ધા અને શંકા બંને એક સ્થાનમાંથી રહી શકે નહીં, શંકાનો જન્મ હૃદયની અસ્થિરતામાંથી થાય છે, જયારે શ્રદ્ધાનો જન્મ અટલ આત્મવિશ્વાસ અને પ્રેમમાંથી થાય છે - **આચાર્ય રત્નસુરીશ્વરજી**
- જેનો સંગ કરવાથી આપણામાં સાધુતાના ગુણ દેખાય તો સમજવું કે આપણે સાચા સંત પાસે બેઠા છીએ - **શાહબુદ્દિન રાઠોડ**
- હૃદયમાં દિવો પ્રગટે તો આખું જગત ઝળાહળ થઈ જાય - **ડોંગરેજી**

(સંકલન : દીપક વી. આસરા)

બોધકથા

આજકાલ સાધુ-સંત-બાબા-બાપુઓ-રાધા માતાને ગુરુમાઓ પોતાની ધર્મની દૂકાન ચલાવવા ભય-ચમત્કાર-પંથના યુનિફોર્મ-ખોટા ક્રિયાકાંડ અને ચમચાઓ દ્વારા ચમત્કારના પ્રચાર કરાવે છે. ભોળાં-શ્રદ્ધાળુ-અંધવિશ્વાસુ ભક્તો એમની આ માયાજાળમાં ફસાઈ જાય છે. સાચો ધર્મ સર્વ પ્રાણી પ્રત્યે પ્રેમ અને દયાભાવ ભૂલાઈ જ જાય છે.

એક સાચા સંત નદી કાંઠે વૃક્ષની છાયામાં બેસી આવનાર ભક્તને, પૂછે તો સાચા ધર્મની વ્યાખ્યા કહેતા - અને નાનાં નાનાં પાણીના પાઉચ અને પાણીની બોટલ વેંચતા હતા.

એક પત્રકાર આ પવિત્ર નદીમાં સ્નાન માટે જતો હતો. ત્યાં આ સંતને પાણીના પાઉચ વેંચતા જોયા. પત્રકારને આશ્ચર્ય થયું. નદી કાંઠે બેસીને પાણીના પાઉચ!? પૂછ્યું બાબા! નદી કાંઠે બેસીને તમે આ 'પાણી'ના પાઉચ વેંચો છો તે વેંચાય છે?!

સાધુએ સ્મિત સાથે જવાબ દીધો : ધર્મની નદી કાંઠે બેઠેલા લોકો મૂળ નદીને નથી જોતા, જૂઠ્ઠાં સંતોના સંપ્રદાયોમાં સલવાય છે. એ નદીકાંઠે 'પાઉચ' વેંચવા જેવું જ છે ને?! આ વાત સમજાવવા જ હું નદી કાંઠે પાઉચ વેંચવા બેઠો છું. ખરીદનારા મૂર્ખ મળી રહે છે.

દુશ્મન સાથે દોસ્તીની બિનજરૂરી કવાયત

તંત્રીસ્થાનેથી....

ઉઘાડી આંખે ઊંઘવાની ક્ષમતા હાંસલ કરી ચૂકેલું પાકિસ્તાન એની અવળચંડાઈનું ડગલે ને પગલે પ્રદર્શન કરી રહ્યું છે. તાજેતરમાં ઉધમપુર પંથકમાં થયેલા આતંકવાદી હુમલામાં સીમા સુરક્ષા દળના જવાનો ઊંઘતા ઝડપાઈ ગયા અને શહીદ થઈ ગયા તે પછી પ્રજાજનોએ પકડી પાડેલો આતંકવાદી નાવેદ એક પછી એક ખુલાસા કરી રહ્યો છે, છતાં પાકિસ્તાનના પેટનું પાણી નથી હાલતું. આવા ઘાતકી હુમલા પછી પણ ભારત સરકારે રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકાર સ્તરની મુલાકાત ચાલુ રાખવાનો વ્યૂહાત્મક નિર્ણય લઈ પાકિસ્તાનને ઉઘાડું પાડવાનું નક્કી કર્યું લાગે છે. કોંગ્રેસે પ્રવર્તમાન સંજોગોમાં પાકિસ્તાન સાથે કોઈ પણ પ્રકારની વાટાઘાટો નહીં કરવી જોઈએ એવો અભિપ્રાય દર્શાવ્યો છે પરંતુ નરેન્દ્ર મોદી એમના રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકાર અજિત ડોભાલના વ્યૂહાત્મક અભિગમને અનુસરી રહ્યા છે. સચિવ સ્તરની વાટાઘાટો રદ કરવા પાછળ ભારતના પાક હાઈકમિશનર દ્વારા બોલાવાયેલા અલકતાવાદીઓ સાથેની મુલાકાત જવાબદાર હતી. આ વખતે પણ પાકિસ્તને એનું વલણ યથાવત રાખીને ભારતને પડકાર્યું છે એમ કહેવામાં અતિશયોક્તિ નહીં લેખાય. છતાં એનએસએ સ્તરની વાટાઘાટો ભારતે ચાલુ રાખી છે અને પાક સુરક્ષા સલાહકાર સાથે હુરિયતના નેતાઓની મુલાકાત પ્રત્યે આંખ આડા કાન કરવાનું પસંદ કર્યું છે. ભારતમાં વસતા કાશ્મીરનાં અલગતાવાદી જૂથો પાકિસ્તાનનાં બગલબચ્ચાં છે. કાશ્મીરની આઝાદીનું ગાણું ગાઈ ગાઈ એ સતત ભારત સરકારને ભીંસમાં મૂકતાં રહ્યાં છે. નરેન્દ્ર મોદીએ કાશ્મીરમાં સત્તાની ભાગીદારી કરવા માટે અલગતાવાદી જૂથોની સાથે અનુકૂળ વલણ ધરાવતી પીડીપી સાથે ગઠબંધન કરીને હિમાલય જેવડી ભૂલ કરી છે. જમ્મુ અને કાશ્મીર મુફતી સરકાર આવ્યા પછી પાકિસ્તાન તરફી તત્ત્વોને ઘણી રાહત થઈ ગઈ છે. છાશવારે ખીણ વિસ્તારમાં જ નહીં, બલકે જમ્મુ નજીકનાં શહેરોમાં પણ પાકિસ્તાની ઝંડા અને ઈસ્લામિક સ્ટેટ (આઈએસઆઈએસ) ના ઝંડા ફરકાવાય છે. સરકાર આવી રાષ્ટ્રવિરોધી પ્રવૃત્તિઓ સામે આંખ મિચામણાં કરતી રહે છે. અલગતાવાદી જૂથોના નેતાઓ નેશનલ કોન્ફરંસની સરકાર વખતે 'સીધા' રહેતા હતા. હવે એ બેફામ બની ગયા છે. સરહદ પર રહેલી નાપાક હરકતો-સીઝ ફાયરના ઉલ્લંઘન અને ઘુસણખોરી જેવા મુદ્દે પાકિસ્તાન હાઈ કમિશનરને વિદેશ સચિવ બોલાવીને જવાબ માગે છે ત્યારે એ નફટાઈભર્યું નિવેદન કરે છે કે ભારતે પાકિસ્તાનના પ્રમાણમાં વધારે વખત સીઝફાયરનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે. મોદી સરકાર પાડોશી દુશ્મન દેશને કાબૂમાં રાખવામાં નિષ્ફળ પુરવાર થઈ છે તે હકીકત ઊડીને આંખે વળગે એવી છે. જો આટઆટલી નાગડદાઈ પછી કોંગ્રેસની સરકારે પાકિસ્તાન સાથેની વાટાઘાટો ચાલુ રાખવાનું વલણ દાખવ્યું હોત તો ભાજપે શેરીઓ ગજવી મૂકી હોય અને વડાપ્રધાન પણ કોણ જાણે કેવાં કેવાં માછલાં ધોયાં હોત! આગામી ૨૩-૨૪ ઑગસ્ટે પ્રસ્તાવિત એનએસએની બેઠક પહેલાં પાકિસ્તાને કાશ્મીરના પ્રશ્નને હવા આપવાની કોશિશના ભાગરુપે મીરવાયેઝ ફારુક અને ગિલાની જેવા દેશદ્રોહીઓને મિજબાનીમાં આમંત્રિત કરીને ભારતને ઉશ્કેરવાની જ કોશિશ કરી છે. કાશ્મીરનો પાકિસ્તાન ઈચ્છે તેવો ઉકેલ નહીં આવે ત્યાં સુધી એનું વલણ હિન્દુસ્તાન સામે પ્રોક્સી યુદ્ધ ચાલુ રાખવનું જ રહેશે એવા સંકેતો વચ્ચે પણ ભારત આ મુલાકાત એટલા કારણસર સંપન્ન કરવા માગે છે કે જેથી પોતાની પાસે ૬૦ મોસ્ટ વોન્ટેડ આતંકવાદીઓની યાદી છે તે અને પાકિસ્તાનમાં તથા સીમા પર થતી સરકાર પ્રેરિત અને આર્મી-આઈએસઆઈ દ્વારા સમર્થિક ભારત વિરોધી ગતિવિધિઓની યાદી નક્કર પુરાવાનું ડોઝિયર પાક સુરક્ષા સલાહકાર સરતાજ અઝીઝને સોંપી શકાય. જો કે એથી પાકિસ્તાનને કશો જ ફરક પડવાનો નથી, એટલું તો આ દેશનો અભણ નાગરિક પણ સમજી શકે છે!

શ્રાવણ માસમાં શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રનું મહત્ત્વ સવિશેષ છે

દિવ્યશક્તિઓ ધરાવતી જાતિ ગંધર્વોના અધિપતિ પુષ્પદન્ત હતા. ગંધર્વો સૌંદર્ય, સંગીત અને સુગંધ માટે પ્રસિદ્ધ હતા. તેમાં શિવના પ્રિય સેવક પુષ્પદંતનું દૈહિક સૌંદર્ય પુષ્પ જેવી દંતપંક્તિથી વધુ શોભતું હતું. તેથી સૌ એને કુસુમદર્શન કહેતા. એકવાર એ રાત્રે પુષ્પોની શોધમાં એક ઉદ્યાનમાં આવી ગયા. એમણે પુષ્પો ચૂંટી લીધાં. આ ઉદ્યાન વારાણસીના રાજા ચિત્રરથનો હતો. સવારો રાજાને આશ્ચર્ય થયું : 'અહીં કડક ચોકી પહેરો હોય છે. કોઈ આવી જ કેમ શકે?' પુરોહિતે કહ્યું : 'ગંધર્વ સુગંધના શોખીન હોય છે. અદશ્ય રહીને આકાશ ગતિ કરી શકે છે. બગીચામાં શિવનિર્માલ્ય - શિવને ચડાવેલા બિલ્વપત્રો - પાથરી દો.' ચડેલા બિલ્વપત્ર કચડાયાં, કે તરત જ એની દિવ્યશક્તિઓ - અદશ્ય રહી શકવાની અને આકાશગમનની - નાશ પામી ગઈ. પુષ્પદંતે ધ્યાન અવસ્થામાં જાણી લીધું કે પોતાનાથી શિવનો અપરાધ થઈ ગયો છે. એમણે શિવના મહિમાનું ગાન સ્તુતિદ્વારા કર્યું. સાથોસાથ તે ઉદ્યાનમાંના મોટાં પાંદડાં પર લખતા ગયા. સ્તુતિને કારણે ભોળાનાથ પ્રસન્નતાથી પ્રગટ થયા. તેને દિવ્યશક્તિઓ પાછી આપી અને તેને પોતાની સાથે કૈલાશમાં સાથે લેતા ગયા... ચિત્રરથે સવારમાં પાંદડાંઓ પર લખાયેલી સ્તુતિ વાંચી; આ સ્તુતિ શિવ-મહિમ્નઃસ્તોત્ર તરીકે જાણીતી થઈ.

ખરેખર તો મહિમ્નથી વધુ સારી સ્તુતિ હોય જ નહિ. એ એટલી પવિત્ર છે કે દાન, તપ - કોઈ એનો અંશ પણ ન થાય. એ તો દિવ્યથી પણ દિવ્ય છે. એનું ગાન કયારેય નિષ્ફળ ન જાય. એ તો સ્વયં શિવને પ્રિય છે. એનું ગાન તો શિવની પૂજા જ છે. સ્તોત્ર છેક આરંભથી અંત સુધી અનુપમ, મનોહર છે. કારણ કે તે બહુ મોટો નહિ એવા મધુર છંદમાં રચાયેલું છે સ્તોત્રમાં માધુર્ય છે, કોમળતા છે. સંગીતના અધિપતિએ રચેલું છે; તેથી સંપૂર્ણ પણે ગેયતા ધરાવે છે.

'પુષ્પદન્ત ઉવાચ' - આ રીતે સ્તોત્ર શરુ થાય છે. એટલે કે ભારતીય પરંપરા પ્રમાણે એના પ્રથમ પ્રવકતા પુષ્પદન્ત છે. પરંતુ આ સ્તોત્ર લિપિબદ્ધ ઈ.સ.ની આઠમી સદીમાં થયું છે. એની પ્રસિદ્ધિ વધતી જ ગઈ છે. મધ્યપ્રદેશમાં માળવા પાસેની નર્મદા નદીને કાંઠે અમરેશ્વર મંદિર છે, તેની દિવાલ પર ઈ.સ. ૧૦૬૪માં સમગ્ર સ્તોત્ર કોતરાયેલું છે. ભારતીય પરંપરામાં હરિ અને હર જુદા નથી આ અતિશય પ્રસિદ્ધ શૈવસ્તોત્ર છે; પણ ઈ.સ. ૧૫૭૧માં મધુસૂદન સરસ્વતીએ આનું વિષ્ણુના મહિના તરીકે અર્થઘટન કર્યું છે. આની નોંધ ઈ.સ.૧૯૨૮માં ઓક્સફર્ડના આર્થર બેરિદલેકીથએ લીધી છે. આ સ્તોત્રનું સર્વપ્રથમ પ્રકાશન કલકત્તાથી ઈ.સ. ૧૮૩૯માં કે.એમ. બેનર્જી દ્વારા થયું છે.

આ સ્તોત્રની શ્લોક સંખ્યા અંગે ત્રણ મતો પ્રવર્તે છે : (૧) ૩૧ શ્લોક (૨) ૪૦ શ્લોક (૩) ૪૩ શ્લોક. આમાંથી પહેલા મત શ્રદ્ધેય છે. પુષ્પદન્તે રચેલા હોય તે શ્લોક ૧ થી ૩૧ છે. બાકીના બધા જ ૧૨ શ્લોક ક્ષેપક છે, પ્રક્ષિપ્ત છે, પછીથી ઉમેરાયેલા છે. અમરેશ્વર મંદિરની દિવાલ પર કોતરાયેલા ૩૧ છે. મધુસૂદન સરસ્વતીએ વ્યાખ્યા કરી છે, તે ૩૧ છે, સ્તોત્ર પૂરું થતાં હોય ત્યારે છંદ બદલાઈ જતો હોય છે. શ્લોક ૧ થી ૨૯માં શિખરિણી છે, ૩૦માં હરિણી છે અને ૩૧માં માલિની છે. ૩૧મો શ્લોક જાણે કે સમાપ્તિ છે - હે વરદાન આપનાર! તારાં ચરણોમાં આ વાક્યપુષ્પોનો ઉપહાર છે!

આ સ્તોત્રના ચાર ગુજરાતી સમશ્લોકી અનુવાદ જોવામાં આવ્યા છે : (૧) અમદાવાદના શંભુચન્દ્ર રામચંદ્ર નાન્દીનો અનુવાદ (૨) ભાવનગરના શાન્તિશંકર વેણીશંકર મહેતાનો અનુવાદ (૩) ગાંધીનગરના ડૉ. મહેન્દ્ર અ. દવેનો અનુવાદ (૪) અમદાવાદના સસ્તુ પુસ્તક ભંડારમાં સમાવિષ્ટ અજ્ઞાત કવિનો અનુવાદ.

ડૉ. મહેન્દ્ર દવેએ આ અનુવાદ (શ્લોક ૨૪) કર્યો છે.

સ્મશાને ખેલો છો, સ્મરહર! પિશાચો સહચરો,
ચિતા ભસ્મે ચોળો નરખપર માળા તન ધરો,
તમારું આ સર્વે અશુભ રુપ છે, શુભ્ર અમને,
તથાપિ આપો છો વરદ કર! સૌ મંગલ તમે.

શ્રાવણ માસમાં શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રનું મહત્ત્વ સવિશેષ છે.

ગુજરાતના કયા સ્થળે અસ્મિતા પર્વ ઉજવવામાં આવે છે?

ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક વારસો

(૧) ભારતીય ચલચિત્રની પ્રથમ ગુજરાતી નિર્માત્રી દિગ્દર્શિકા કોણ છે?
(અ) ફાતિમા બૅગમ (બ) મલ્લિકા સારાભાઈ
(ક) અપરા મહેતા (ડ) સરિતા જોષી

(૨) પપેટઝ એન્ડ પ્લેઈઝ નામની સંસ્થા કોણે સ્થાપી છે?
(અ) સુરેશ નાયક (બ) રમેશ કોઠારી
(ક) મહિપત કવિ (ડ) રાણાજી રાજસ્થાની

(૩) અંજલી મેઢનું નામ કયા નૃત્ય સાથે સંકળાયેલ છે?
(અ) ભરત નાટયમ્ (બ) કૂચીપુડી
(ક) ગરબા (ડ) મણિપુરી નૃત્ય

(૪) ગુજરાતમાં પ્રથમ નૃત્યશાળા ૧૯૪૯માં કયા સ્થપાઈ હતી?
(અ) અમદાવાદ (બ) સુરત
(ક) ભાવનગર (ડ) વડોદરા

(૫) ખાન-મસ્જિદ કયાં આવેલી છે?
(અ) ધોળકા (બ) વિરમગામ
(ક) સિદ્ધપુર (ડ) જૂનાગઢ

(૬) 'નર્તનદર્શિક' પુસ્તકના લેખક કોણ છે?
(અ) મૃણાલીની સારાભાઈ (બ) અંજલી મેઢ
(ક) હેમા માલિની (ડ) વિમા દેસાઈ

(૭) ગુજરાતના કયા સ્થળે અસ્મિતા પર્વ ઉજવવામાં આવે છે?
(અ) ભરૂચ (બ) વિસનગર
(ક) તલગાજરડા (ડ) ભૂજ

(૮) ડાકોર પહેલાં કયા નામે ઓળખાતું હતું?
(અ) દંડપુર (બ) ડંકપુર
(ક) દોરપ (ડ) દાહોકર

(૯) પ્રભાશંકર સોમપુરાનું નામ કયા ક્ષેત્ર માટે જાણીતું છે?
(અ) સંગીત (બ) ચિત્રકલા
(ક) નૃત્યકલા (ડ) સ્થાપત્ય

(૧૦) અમદાવાદમાં 'કદમ્બ' નામની સંસ્થાની સ્થાપના કોણે કરી?
(અ) કુમુદિની લાખિયા (બ) દર્શના ઝવેરી
(ક) મલ્લિકા સારાભાઈ (ડ) અંજલિ મેઢ

(૧૧) સાક્ષાત્ સરસ્વતીનું બિરુદ કોને આપવામાં આવ્યું હતું?
(અ) સ્વામી વિધાનંદજી (બ) નરસિંહ મહેતા
(ક) શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર (ડ) પૂજ્ય મોટા

(૧૨) નાથ સંપ્રદાયનો મઠ કયાં આવેલો છે?
(અ) જૂનાગઢ-ગિરનાર (બ) ભરૂચ-નર્મદા કિનારે
(ક) શામળાજી (ડ) કચ્છના - ધીણોધર

(૧૩) ખડાયતા વણિકોનું કોટયર્ક મંદિર કયાં આવેલું છે?
(અ) શંખેશ્વર (બ) મહુડી
(ક) પાલિતાણા (ડ) જૂનાગઢ

(૧૪) ડભોઈનો કિલ્લો કોણે બંધાવ્યો હતો?
(અ) વીરધવલ વીસલદેવે (બ) કુમારપાળે
(ક) મૂળરાજ સોલંકીએ (ડ) સિદ્ધરાજ જયસિંહે

(૧૫) દાસી જીવણની જન્મભૂમિ કઈ છે?
(અ) વિસાવદર (બ) ધોધાવદર
(ક) માણાવદર (ડ) સિદસર

વિવિધા

વિષય : આ સપ્તાહમાં આવતા વિશ્વના વૈજ્ઞાનિકોના જન્મદિવસ

- ૨૧ ઑગસ્ટ ૧૯૦૧ — એડવર્ડ કોપ્સન - ઈંગ્લીશ મેથેમેટીશીયન કલાસિકલ એનાલીસના તજજ્ઞ
- ૨૧ ઑગસ્ટ ૧૮૨૬ — કાર્લ ગેગેન્બર - જર્મન એનાટોમીસ્ટ.
- ૨૨ ઑગસ્ટ ૧૮૯૬ — ભ્યુઅરન્સ ગૌલ્ડ - અમેરીકન જીઓલોજીસ્ટ. અમેરિકાના પ્રથમ વૈજ્ઞાનિક જે એન્ટાર્કટીક પ્રદેશના અંદરના વિસ્તારમાં સંસોધન માટે ગયા.
- ૨૨ ઑગસ્ટ ૧૮૬૮ — વિલિસ આર. વ્હાઈટની - અમેરીકન કેમિસ્ટ જનરલ ઈલેકટ્રીકલ કંપનીના સ્થાપક
- ૨૩ ઑગસ્ટ ૧૯૩૧ — હેમીલ્ટન સ્મીથ - અમેરીકન માઈક્રોબાયોલોજીસ્ટ ૧૯૭૮માં ડી.એન.એ.માં રહેલ ન્યુક્લિઅર પર સંશોધન માટે નૉબેલ પ્રાઈઝ મળ્યું હતું.
- ૨૩ ઑગસ્ટ ૧૯૨૩ — ઈંગર ફેન્ક કોડ્ડ - બ્રિટીશ-અમેરીકન કૉમ્પ્યુટર એન્જીનીયર
- ૨૪ ઑગસ્ટ ૧૮૯૪ — રૂડોલ્ફ જીંજર - જર્મન મટીરીઓલોજીસ્ટ. માઈક્રોકલાયમેટોલોજીના ફાઉન્ડર
- ૨૪ ઑગસ્ટ ૧૮૮૬ — વિલિયમ ફ્રાન્સીસ ગીબ્સ - અમેરીકન આર્કીટેક્ટ, ૬૦૦૦ કરતાં પણ વધુ જહાજોની ડિઝાઈન બનાવનાર
- ૨૫ ઑગસ્ટ ૧૮૮૦ — જોશુ લિયોન કાઉન - અમેરીકન ઈન્વેન્ટર, પ્રથમ ઈલેકટ્રીકલ મોડેલ ટ્રેન બનાવનાર
- ૨૫ ઑગસ્ટ ૧૮૪૧ — થિયોડોર કોચર - સ્વીઝ સર્જન - ૧૯૦૯માં નૉબેલ પારિતોષિક વિજેતા
- ૨૬ ઑગસ્ટ ૧૯૦૦ — હેડલી માર્સ્ટોન - એસ્ટ્રેલિયન બાયોકેમીસ્ટ, પ્રાણીઓ અને વનસ્પતિમાં કોબાલ્ટ ધાતુની અસર પર સંશોધન કરનાર
- ૨૬ ઑગસ્ટ ૧૮૮૨ — જેમ્સ ફ્રેન્કસ - જર્મન અમેરીકન ભૌતિકશાસ્ત્રી, ૧૯૨૫માં નૉબેલ પ્રાઈઝ વિજેતા
- ૨૬ ઑગસ્ટ ૧૮૯૯ — એડ્યુર્ડો ટોરોજા - સ્પેનીશ એન્જીનીયર. કોન્ક્રીટ - સેલ સ્ટ્રકચરના શોધક

ગત સપ્તાહના સવાલનો જવાબ

સવાલ - ભારતીય વર્તમાન સંસદમાં વિરોધ પક્ષના નેતા કોણ છે?
જવાબ : ૪, જૂન, ૨૦૧૪થી આ જગ્યા ખાલી છે, પરંતુ કોંગ્રેસના નેતા વિપક્ષ તરીકે મલ્લિકાર્જુન ખડગે છે.

સાચા ઉત્તર આપનાર પત્રમિત્રો

(૧) ધીરલ એ. શાહ : સે-૨૭, પ્લોટ નં. ૧૦૯૧
(૨) નટુભાઈ દરજી : પેથાપુર
(૩) ઋજિત એમ. રાવલ : સે-૭ડી, ૧૨૨૨/૨
(૪) મૂળજીભાઈ પરમાર 'દધિ' - સે-૭

આ સપ્તાહનો સવાલ (જવાબ એક સપ્તાહમાં મોકલો)

ભારતમાં પાકિસ્તાન દૂતાવાસના હાલના રાજદૂતનું નામ શું છે?
'ગાંધીનગર સમાચાર' - ખજાનો વિભાગ
બ્લોક નં. ૬૮૪/૧, સેક્ટર-૮ ગાંધીનગર

સાચા જવાબો

(૧) અ (૨) ક (૩) અ (૪) ડ (૫) અ (૬) અ (૭) ક (૮) બ (૯) ડ (૧૦) અ (૧૧) ક (૧૨) ડ (૧૩) બ (૧૪) અ (૧૫) બ

NABL, ISO, CAP ધરાવતી લેબોરેટરી શું હંમેશા રિપોર્ટ સાચા જ આપે છે?

ગયા અંકે આપણે શું મોટા મશીનથી થતાં લોહીના રીપોર્ટ હંમેશા સાચા જ હોય છે. તેમનો જવાબ હતો ના. તો સત્ય શું છે?

અરવિંદભાઈ પટેલ હમણાં જ અમારી પાસે આવીને રજૂઆત કરી તમારે ત્યાં સવારનું બ્લડ સુગર ૧૪૦ આવ્યું અને જમ્યા પછીનું ૨૨૦ મીલીગ્રામ આવ્યું પણ પાંચ દિવસ પહેલાં એક નાની લેબોરેટરીમાં મે સવારનું અને જમ્યા પછી બરાબર ૨ કલાકે મારું ગ્લકોઝ મળવ્યું હતું તો તે ૧૦૦ મીલી ગ્રામ અને ૧૪૦ મીલીગ્રામ આવ્યું. હું ડાયાબીટીક દર્દી છું? મારે દવા લેવી જોઈએ?

પ્રશ્ન અને દર્દ બંને સત્ય છે. હું ડાયાબીટીક છું કે નથી દવા લેવી જોઈએ કે નહીં. બંને લોહી ટેસ્ટ જ છે તો તફાવત કેમ? અરવિંદભાઈ કોઈ દવા લેતા નથી કે કોઈ તકલીફ નથી. ફક્ત તેમની ઉંમર ૪૦ વર્ષ થઈ એટલે તેમને કરાવ્યો. જવાબમાં અમે એમ જણાવ્યું કે ટાઈમસર લોહી લેવાયું નથી. તમે જ ટ્યુબમાં બ્લડ નાખ્યું તેમાં બારકોડ મારેલો હતો, તેમને કહ્યું, હા. તો રીપોર્ટ જુદા જુદા કેમ આવે છે. એનું કારણ એ છે કે જે લેબોરેટરીમાં સાદાં નાના મશીનથી સાદી એન્ઝાયમેટીક મેથર્ડથી ટેસ્ટ થયેલો હતો. જેની સેન્સીટીવીટી હેકઝોકાયનેક મેથર્ડ કરતા ઓછી હોય છે. (૨) જે મશીનમાં ટેસ્ટ થયો હોય. એમાં જે કીટ વાપરી હોય તેનું કેલીબ્રેશન બરાબર થયું એના કંટ્રોલ બરાબર થાય છે. આમાં કઈ પણ શરતચૂક થઈ હોય તો રીપોર્ટમાં ક્ષતિ રહે છે. કીટમાં રહેલ કેમિકલ ઉપર ફ્રીઝનું ટેમ્પરેચર કેટલું સચવાયેલું છે. વારંવાર ટેમ્પરેચરમાં વધઘટ થવાથી કારણે કીટમાં રહેલ રીએજન્ટ પરઅસર થાય છે. અને તેથી કેમિકલ બગડી જાય છે. આમાનું કંઈક સચવાયું ન હોય તો આવા રીઝલ્ટ આવી શકે છે. નાના મશીનની તાકાત અમુક મી.મી. ગ્રામ સચોટ આપવાની હોય છે એટલે કે સાદા મશીનમાં ૨૦૦ ગ્રામ સુધી રીઝલ્ટ બરાબર આવે છે. જયારે મોટા ઓટોમેટીક મશીનમાં ૭૫૦ મીલી ગ્રામ સુધી માપવાની તાકાત હોય છે એટલે મોટા મશીન હોય તો પણ તેમાં કેલીબ્રેશન અને કંટ્રોલ બરાબર ન હોય તો રીઝલ્ટ ઓછા અથવા ખોટા આવવાની સંભાવના છે. તેથી જ તો લેબોરેટરી NABL, ISO, CAP એવા એક્રીડ્યિેલ સર્ટીફિકેટ લેબોરેટરીઓ માટે ફરજીયાત કરવી જરૂરી છે. અને લેબોરેટરીમાં રહેલાં મશીનોમાં તેના કયા મશીન છે એમાંથી A, B, C, D ગ્રેડ આપવા જોઈએ. લેબોરેટરી માટે બ્લડ સુગરનો ટેસ્ટ કરવો એ સામાન્ય બાબત છે. પણ અરવિંદભાઈની જેમ તકલીફમાં મૂકીને લેબોરેટરી સમાજનું અહિત કરી રહી છે. NABL, ISO, CAP ધરાવતી લેબોરેટરી શું હંમેશા રીપોર્ટ સાચા જ આપે છે? જવાબ - સામાન્ય રીતે 'હા'માં આવે તેમ છતાં પણ લેબોરેટરી ચલાવનાર સંચાલક ઉપર બહુ જ મોટો આધાર હોય છે. કંટ્રોલ રોજ જોવા જોઈએ અને કંટ્રોલ બરાબરના હોય તો તેને કેલીબ્રેશન કરીને ફરી કીટ ઉપયોગ કરવો જોઈએ જેમાં ઘણાં કેમિકલોનો વ્યય અને ખર્ચ પણ વધારે થાય છે. લેબોરેટરી સંચાલકને દર્દી અને પોતાની ઈમેજ સારી અને સચોટ રાખવી હોય તો બાંધછોડ કર્યા સિવાય કંટ્રોલ અને કેલીબ્રેશન કરવા જોઈએ.

> લેબોરેટરી સંચાલકને દર્દી અને પોતાની ઈમેજ સારી અને સચોટ રાખવી હોય તો બાંધછોડ કર્યા સિવાય કંટ્રોલ અને કેલીબ્રેશન કરવા જોઈએ

સવાલ એ થાય છે કે એવી રીતે દર્દીને ખબર પડે તો દર્દીને જો રસ હોય તો લેબોરેટરીના સંચાલકને નવી મશીન કેવી રીતે કામ કરે છે તે છેલ્લે કંટ્રોલ કયારે કર્યા હતો, કેલીબ્રેશન કયારે કર્યું હતું તે જયારે જાતે લેબમાં જઈને જોવું જોઈએ, અને જે લેબ ઉપર તમને વિશ્વાસ હોય ત્યાં જ જઈને પોતાનો ટેસ્ટ કરાવવો જોઈએ. આવા બધા જ ટેસ્ટ માં દરેકમાં કંટ્રોલ અને કેલીબ્રેશન હોય છે. જેવા કે કિડની ડાયાબીટીસ કે બીજા બધામાં કેલીબ્રેશન અને કંટ્રોલ કરવા જરુરી છે. જયાં ઓટોમેશન હોય છે. જયાં કંટ્રોલ અને કેલીબ્રેશન ફેસેલીટી હોય છે. ખાલી લેબમાં કંટ્રોલ અને કેલીબ્રેશન થઈ શકતા નથી જયાં ફક્ત કીટમાં આવેલ સ્ટાન્ડર્ડ ઉપર જ આધારીત હોય છે. જેમાં ધીમે ધીમે ડીટ્રીઓરેટ થતું હોય છે. માટે જ જીવનની બધી જ પ્રક્રિયાઓ તેમજ જીવન જરુરી બધી વસ્તુ સમજી વિચારીને લો છો. એક શાકભાજી પણ તાજી છે કે હાથમાં લઈ સુંઘી પછી માણસો ખરીદતા હોય છે ત્યારે તમારા લોહી ટેસ્ટમાં ગમે ત્યાં વિચાર્યા વગર લોહી અને પૈસા ન બગાડવા જોઈએ. શક્ય હોય તો તમારા અનુભવ 'ગાંધીનગર સમાચાર'ને મોકલી આપો.